

Počet lidí s onemocněním ledvin kvůli cukrovce rychle roste, za 10 let zhruba o třetinu.

Tisková zpráva
2. března 2023

V Česku žije podle odhadů 350-400 tisíc lidí s diabetem a s onemocněním ledvin. Velkou část z nich ale statistiky nezachytí, protože o nich lékaři nevědí, nebo jim v časných stádiích nepřikládají velký význam. „*Naprosto klíčová je prevence. Poslední studie totiž ukazují, že onemocnění ledvin kvůli cukrovce by mohl být v tom nejčasnějším stadiu vratný proces,*“ říká profesor Vladimír Tesař, přednosta Nefrologické kliniky 1. LF UK a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze.

Světový den ledvin 2023: Zaměřeno na lidi s diabetem a včasnou prevencí. Ve čtvrtek 9. března lékaři nefrologických ambulancí B. Braun Avitum vyšetří kohokoli a bez objednání. Seznam otevřených pracovišť: www.svetovodydenledvin.cz

VYSOKÁ HLADINA GLUKÓZY LEDVINY POTICHU ZABÍJÍ

Princip vzniku onemocnění ledvin je u lidí s cukrovkou jednoduchý. Tenké cévy vysoká hodnota krevního cukru poškozuje a přestávají fungovat správně. Filtry v ledvinách, tzv. glomeruly, jsou složeny právě z tenkých cév, tzv. kapilár. Glomeruly přestanou časem fungovat správně, přestanou zadržovat albumin, bílkovinu, nakonec se zajizví a zaniknou. Tím se filtrační schopnost ledvin rychle snižuje. „*Prvním příznakem tohoto procesu může být přítomnost albuminu (bílkoviny) v moči, který tam poškozené glomeruly začnou propouštět. I proto se na Světový den ledvin odebrá kapka krve z prstu, ze které se zjišťuje hladina krevního cukru a moč, u které se zase zkoumá především přítomnost bílkovin,*“ vysvětluje zjednodušeně princip vzniku onemocnění ledvin u diabetiků profesor Martin Prázný, předseda České diabetologické společnosti.

ONEMOCNĚNÍ LEDVIN U LIDÍ ŽIJÍCÍCH S CUKROVKOU

U 30 – 40 % všech lidí s diabetem se během jejich života vyvine onemocnění ledvin. Nejčastější příčinou nefropatie je nedostatečná léčba cukrovky. Přitom se takové onemocnění ledvin nerozvine ze dne na den. Průměrně to trvá 10 – 15 let od okamžiku diagnózy cukrovky až do doby, kdy se onemocnění ledvin projeví. Rozdíl mezi počtem lidí s cukrovkou, kteří mají onemocnění ledvin potvrzené a počtem lidí, kteří to nevědí, je obrovský. „*Někteří pacienti ani neví, že mají počínající cukrovku a tím pádem i ohrožené ledviny. Pacienti se často řídí tím, jestli pocítují obtíže nebo ne. A protože počáteční stádia onemocnění ledvin jsou většinou bezpříznaková, může pacient, i po zjištění diagnózy podcenit dodržování doporučených opatření, léčby a občas i kontrol. Pak se může stát, že onemocnění postoupí do pokročilejšího stadia velmi rychle a pak už jde o nevratný proces. Proto apelujeme na dodržování doporučení a léčby, která může udržet onemocnění ve stabilizovaném stavu po dobu mnoha let,*“ vysvětluje primář dialyzačního střediska B. Braun Avitum MUDr. Vladimír Vojanec. Vše nasvědčuje tomu, že se situace nebude v nejbližší době zlepšovat, spíše naopak. „*Dnes máme v Česku zhruba 1,1*

miliónů diabetiků. Do roku 2030 počítáme s nárůstem na 1,3 milionu lidí. To bude asi 12% populace. K tomu si můžeme připočítat další stovky tisíc lidí s tzv. prediabetem, tedy s takovou hladinou cukru v krvi, která už není v pořádku, riziko cukrovky je zvýšené, ale zatím ještě se o cukrovku nejedná. Rázem jsme skoro na 2 milionech lidí, kteří mají problémy hladinou krevního cukru. Pacienty s cukrovkou umíme léčit stále lépe, budou žít proto déle, a protože nejvíce postižení ledvin je u starších osob, je jasné, že lidí s cukrovkou a současně s onemocněním ledvin bude rychle přibývat,“ predikuje budoucí vývoj profesor Prázný. Pro srovnání je třeba dodat, že průměr zemí EU z hlediska výskytu cukrovky v populaci je přibližně stejný, jako v Česku. Tedy zhruba 10 - 11%. Navíc také platí, že onemocnění cukrovkou se posouvá do mladších věkových skupin, což bude v budoucnosti znamenat pro celou společnost vysokou socioekonomickou zátěž.

NEJSILNĚJŠÍ MUŽ SVĚTA BOJUJE S CUKROVKOU

Mezi cukrovkáře patří také třiatřicetiletý vrcholový sportovec, český strongman, čtyřnásobný vítěz závodu Arnold Classic, mistr Evropy a mistr světa ve střední váze z roku 2018, Jiří Tkadlčík (33). Diabetes mu byl diagnostikován ve třech letech, žije s touto nemocí v podstatě celý život. Inzulín si od dětství píchá čtyřikrát denně. Je samozřejmě pod pravidelným dohledem diabetologa, ale sledované jsou i jeho ledviny. Ty zatím fungují, jak mají. Navzdory lékařským doporučením se sportu nevzdal a říká o sobě, že mu cukrovka dala obrovskou disciplínu a dravost. Kromě toho, že má cukrovku, trpí jeho dcera vrozeným neurologickým onemocněním způsobeným genetickou mutací, které postihuje ledviny a vylučovací ústrojí. **„O ledvinách a cukrovce toho vím víc, než bych si přál. Vzhledem k našim rodinným diagnózám jsem v otázkách zdraví a prevence velmi důsledný a nekompromisní. Onemocnění ledvin ve spojení s cukrovkou není legrace. Ani jedno nebolí. Dost často jde ale ruku v ruce a jediné, co je můžete udělat, je prevence. Při vyšetření vás píchnout do prstu, přinesete moč a doktor s vámi rozebere rizikové faktory. Deset minut. Víc času není potřeba. Dejte prosím pár minut svému zdraví a zajděte si na preventivní prohlídku. Já to určitě udělám,**“ říká jeden z nejsilnějších mužů v Česku Jiří Tkadlčík.

ŘEŠENÍM JE PREVENCE A MODERNÍ MEDIKACE

Stejně jako u všech civilizačních chorob může vést k zastavení růstu počtu lidí s diabetem a ke zvýšení kvality jejich života zdravý životní styl s dostatkem pohybu, přiměřené množství jídla, včas prováděná preventivní vyšetření a včasné nasazení moderní medikace. **„I kvůli tomu se B. Braun na Světový den ledvin 9. března 2023 vrací k předcovidové praxi otevření dveří všech našich dialyzačních středisek a nefrologických ambulancí. Bezplatně a bez objednání může kdokoliv přijít mezi 8 a 15 hodinou a naši zdravotníci mu během 10-15 minut udělají preventivní vyšetření ledvin. Každý rok jsme před covidem takto vyšetřili tisíce lidí a desítky až nižší stovky jsme doporučili k dalšímu podrobnému vyšetření. Dává to smysl,**“ říká ředitel sítě dialyzačních středisek B. Braun Avitum MUDr. Martin Kuncek. Z hlediska životního stylu jsou rizikové zejména obezita a nadváha, nedostatek pohybu, nadbytek stravy, nedostatek kvalitního spánku, kouření a alkohol. Protože se změnit životní styl často nedaří nebo to již vzhledem například k věku nebo zdravotním omezením není možné, dává velký smysl začít odzadu, včas nasazenou léčbou díky časně diagnostice. **„Když selže prevence, je na řadě nejmodernější léčba. Hodně si slibujeme od tzv. gliflozinů. Jsou to moderní léky, které léčí nejen cukrovku, ale chrání i ledviny a srdce, a to dokonce i u lidí bez diabetu. Bohužel se glifloziny zatím v Česku nedostávají ke všem lidem, pro které by to bylo vhodné, i když se situace postupně zlepšuje. Ti, kteří nesplní podmínky úhrady ze zdravotního pojištění, mají možnost po domluvě s lékařem zaplatit si léčbu za zhruba 1.200 korun měsíčně sami,**“ říká šéf českých diabetologů profesor Prázný.

REKORDNÍ POČET TRANSPLANTACÍ LEDVIN

Když už ledviny selžou, přichází na řadu dialýza a ruku v ruce s ní pak v ideálním případě transplantace. V roce 2022 bylo v ČR transplantováno celkem 520 ledvin od zemřelých (480) i žijících (40) dárců. Z toho 300 v pražském IKEM. Je to historicky nejvíce od doby, co je v Česku tato statistika sledována. V Evropě patří Česká republika mezi 43 sledovanými zeměmi mezi nejlepší a i rok 2023 začala z hlediska počtu transplantací velmi dobře. Zatímco v lednu 2022 bylo v Česku transplantováno celkem 22 ledvin, letos bylo v prvním měsíci roku pacientům již transplantováno celkem 33 orgánů. Podle zdravotníků se sečetl dopad více faktorů, na kterých se pracuje roky.

BUDOUCNOST TRANSPLANTACÍ

Z hlediska transplantace ledvin nyní vidí transplantologové pro Česko dvě hlavní výzvy: udržet výbornou dostupnost transplantací ledvin pro české pacienty, která je u nás mnohem vyšší než v okolních zemích a zlepšit možnosti transplantací u vysoce rizikových nemocných, kteří mají protilátky proti HLA antigenům a nemohou být proto transplantováni. Trendem je používání stále vyspělejší techniky, nové metody hojení transplantovaných ledvin i indikace odběrů orgánů od zemřelých, kteří by dříve vzhledem ke svému zdravotnímu stavu dárci být nemohli. **„Chirurgové stále více používají tzv. přístrojovou perfúzi, tedy promývání orgánu vyjmutého z těla speciálním roztokem. Tím zkvalitňují orgány odebrané od starších marginálních dárců. Začali jsme také používat molekulární diagnostiku odhojení transplantované ledviny v klinické praxi, jako první v Evropě. Výsledkem je zkrácení hospitalizace a ušetření nákladů na léčbu. Častěji také indikujeme odběry orgánů od dárců s hepatitidou C. Máme totiž k dispozici účinnou terapii, která spolehlivě virus eliminuje z těla. Novým trendem, jak zvýšit dostupnost transplantací, je více rozšiřovat odběry od dárců se smrtí krevního oběhu, tam vidím velký prostor pro další rozvoj,“** popisuje trendy prof. MUDr. Ondřej Viklický, CSc., přednosta Transplantcentra IKEM. Odborníci by také chtěli zvýšit počet transplantací ledvin od žijících dárců, který tvoří zatím méně než 10 % případů. Především v případě preemptivních transplantací je tento typ transplantace velmi výhodný. **„Určitě nám pomáhá i účinná změna legislativy. Zákon nedávno změnil podmínky pro odběr orgánů cizinců zemřelých na našem území. Výsledkem je pozitivní trend. Zatímco v roce 2021 jsme takto odebírali orgán u 14 osob, v roce 2022 už bylo mezi zemřelými dárci 28 cizinců,“** uzavírá profesor Viklický.

Více o B. Braun

Koncern B. Braun působí na celosvětovém trhu přes 180 let a dnes patří k největším výrobcům zdravotnických produktů na světě. Hlavní sídlo je v německém Melsungenu, pobočky má v 64 zemích světa. Skupinu B. Braun CZ/SK tvoří B. Braun Medical (dodavatel zdravotnických prostředků), B. Braun Avitum (provozovatel dialyzačních středisek, odborných ambulancí a domovů pro osoby se zdravotním postižením) a Aesculap Akademie (mezinárodní vzdělávací instituce). Skupina B. Braun v České a Slovenské republice působí od roku 1993 a zaměstnává více než 900 lidí. Charitativní projekt B. Braun pro život podporuje vybrané neziskové organizace i jednotlivce. Patronem projektu je český paralympionik David Drahonínský.

Kontakt na Skupinu B. Braun CZ/SK

Lucie Kocourková | tisková mluvčí

Mobil +420-602 167 024 | lucie.kocourkova@bbraun.com

www.bbraun.cz